

Technische nota bij de inbreng in natura

Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) heeft met de [norm van 21 juni 2018](#) de internationale controlestandaarden (International Standards on Auditing, ISA's) en de internationale standaard voor beoordelingsopdrachten (International Standard on Review Engagements, ISRE) 2410 in België van toepassing gemaakt op de controle van financiële overzichten (audit) en op de beoordeling ("het beperkt nazicht") van de tussentijdse financiële informatie, behoudens indien er voor de uitvoering van deze opdracht een bijzondere norm of aanbeveling van toepassing is.

Daarnaast bestaan er enkele specifieke normen voor de uitvoering van bepaalde opdrachten die door het Wetboek van vennootschappen worden toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (de zogeheten 'exclusieve wettelijk voorbehouden opdrachten')¹.

Voor bepaalde exclusieve wettelijk voorbehouden opdrachten ontwikkelt het IBR technische nota's. Deze kunnen geraadpleegd worden op de website van het Instituut onder de tabbladen Regelgeving en publicaties > Technische nota's.

De technische nota's zijn bedoeld om praktische ondersteuning aan de bedrijfsrevisoren te bieden bij de uitoefening van hun werkzaamheden. Zij hebben geen verplichte normatieve draagwijdte maar beogen de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt.

In voorkomend geval, dienen de technische nota's samen gelezen te worden met de normen waarop zij betrekking hebben. In geen geval wijzigen de technische nota's de bestaande normen noch worden deze erdoor opgeheven.

De toepassing van de technische nota's ontslaat de bedrijfsrevisor niet van de kennis van het toepasselijke juridische kader (de Belgische wet- en regelgeving, de Belgische bijzondere normen en/of de ISA's), noch van de uitoefening van zijn professionele oordeelvorming en de implementering van werkzaamheden aangepast aan de kenmerken en bijzonderheden van elk dossier.²

Voorafgaand

Onderhavige technische nota is gebaseerd op het Wetboek van vennootschappen zoals dat van kracht is op 17 januari 2018.

Achtergrond

1. Deze technische nota heeft betrekking op de verrichtingen die bepaald zijn in het Wetboek van vennootschappen in de artikelen 443, 445, 601 en 657 wat de naamloze vennootschappen en de commanditaire vennootschappen op aandelen betreft, de artikelen 218, 220 en 312 wat de besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid betreft, de artikelen 394, 396, § 1 en 423 wat de coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid betreft, alsook het

¹ De term "exclusieve wettelijk voorbehouden opdrachten" beoogt de opdrachten die door of krachtens een in België van toepassing zijnde wet of regelgeving aan de commissaris of uitsluitend aan een bedrijfsrevisor worden toevertrouwd.

² Zie IBR-advies 2019/08, Toepassing van de ISA's en ISRE 2410 en technische nota's met betrekking tot de uitvoering van bepaalde exclusieve wettelijk voorbehouden opdrachten voorzien door het Wetboek van vennootschappen.

artikel 844 inzake de economische samenwerkingsverbanden en het artikel 950 wat de Europese coöperatieve vennootschap betreft.

2. Voor deze verrichtingen werd door het IBR een norm ontwikkeld; de Normen inzake controle van inbreng in natura en quasi-inbreng (hierna: “de IBR-norm van 2001”). De laatste versie hiervan werd goedgekeurd door de Raad van het IBR op 7 december 2001.
3. Overeenkomstig paragraaf 1.4. van deze IBR-norm van 2001 heeft de tussenkomst van de beroepsbeoefenaar tot doel een commentaar te verstrekken bij de identificatie en beschrijving van het bestanddeel dat wordt ingebracht of overgedragen, alsook bij de waarderingmethoden die het bestuur heeft toegepast om de vergoeding vast te stellen. De bedrijfsrevisor zal zich evenwel niet uitspreken over de rechtmatigheid en billijkheid van de verrichting (“*no fairness opinion*”). De bedrijfsrevisor zal bijzonder aandachtig zijn voor het feit dat de inbreng in natura of het over te dragen bestanddeel niet overgewaardeerd is.
4. In deze praktische nota wordt tevens uitgegaan van het feit dat de IBR-norm van toepassing is op de inbreng van een bedrijfstak (art. 679 W. Venn.), ondanks het feit dat deze IBR-norm dit uitsluit (§ 1.1.2.) en dat het betrokken artikel van het Wetboek van vennootschappen niet uitdrukkelijk de tussenkomst van een bedrijfsrevisor voorziet. Het gaat immers om een inbreng in natura.

Indien de betrokken entiteiten beslissen om, gezien de optie van art. 759, § 2 W. Venn.³, de verrichting niet te onderwerpen aan art. 763 W. Venn., worden alle bestanddelen beschreven op individuele basis.

5. De norm inzake de controle van fusie- en splitsingsverrichtingen van vennootschappen werd door de Raad van het IBR aangenomen op 13 december 2013, hetzij na de IBR-norm inzake de inbreng in natura en de quasi-inbreng die door de Raad van het IBR werd goedgekeurd op 7 december 2001. Het is derhalve duidelijk dat de IBR-norm van 2001 de bedoeling had om deze van toepassing te maken in het geval van fusies en splitsingen indien de aandeelhouders⁴ eenparig beslissen te verzaken aan het controleverslag over het fusievoorstel.

Bovendien moet ook opgemerkt worden dat de wetgever bij de wijziging in 2012⁵ het artikel 772/9, § 1, laatste lid W. Venn. voor de grensoverschrijdende fusies niet heeft gewijzigd. Men kan ervan uitgaan dat dit een vergetelheid van de wetgever was maar *stricto sensu* geldt de optie waarvan sprake in de vorige paragraaf niet voor grensoverschrijdende fusies.

6. In het specifiek geval beschreven in art. 745, *in fine* W. Venn. (splitsingsverrichting door oprichting met een evenredige verdeling), is een verslag over de inbreng in natura vereist⁶.

³ Deze optie bestaat evenwel niet voor een inbreng van een algemeenheid.

⁴ Indien alle vennoten en houders van andere effecten waaraan stemrecht is verbonden van alle vennootschappen die aan de fusie deelnemen hiermee hebben ingestemd.

⁵ Wet van 8 januari 2012 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen ingevolge richtlijn 2009/109/EG wat verslaggevings- en documentatieverplichtingen in geval van fusie en splitsing betreft.

⁶ IBR-Advies 2014/01, “Interpretatie van het laatste lid van artikel 745 van het Wetboek van vennootschappen”.

Inhoudstafel

DEEL I - ALGEMEEN	4
I.1 Assurance-opdracht	4
I.2 Inbrengwaarde die overeenstemt met de boekwaarde	4
I.2.1 Deontologische aspecten	6
I.3 Controlewerkzaamheden	7
DEEL II – CONCRETE SITUATIES	8
II.1 Inbreng van een rekening-courant	8
II.1.1 Omvang van de opdracht	8
II.1.2 Aandachtspunten	9
II.1.3 Voorbeeldverslag	12
II.2 Inbreng van één of meerdere bestanddelen die geen bedrijfstuk vormen: inbreng van een zakelijk recht	13
II.2.1 Draagwijdte van de opdracht	13
II.2.2 Aandachtspunten	13
II.3 Inbreng van één of meerdere bestanddelen die geen bedrijfstuk vormen: inbreng van onroerende goederen	14
II.3.1 Draagwijdte van de opdracht	14
II.3.2 Aandachtspunten	14
II.4 Inbreng van aandelen	17
II.5 Inbreng van een eenmanszaak / vrij beroep	17
II.5.1 Draagwijdte van de opdracht	17
II.5.2 Aandachtspunten	18
II.6 Inbreng in het kader van een fusie of splitsing	22
II.6.1 Fusies en splitsingen: algemene principes	22
II.6.2 Draagwijdte van de opdracht	22
II.6.3 Aandachtspunten	23

DEEL I - ALGEMEEN

I.1 Assurance-opdracht

7. Indien een opdracht conform art. 443, 445, 602 en 657 (wat de naamloze vennootschappen en de commanditaire vennootschappen op aandelen betreft), 218, 220 en 312 (wat de besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid betreft), 394, 396, § 1 en 423 (wat de coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid betreft), het artikel 844 (inzake de economische samenwerkingsverbanden), alsook het artikel 950 (Europese coöperatieve vennootschap) W. Venn., wordt toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor, dient hij de aard van de opdracht te bepalen, waarbij hij de doelstelling van elk type van opdracht vooropstelt. Zoals bij elke opdracht zal bijzondere aandacht besteed worden aan de naleving van de wet anti-witwassen.
8. In het kader van deze opdracht zijn de vijf basisvoorwaarden voor een assurance-opdracht vervuld, met name:
 - (a) Er zijn drie partijen: de informatieverstrekker, de beoogde gebruiker en de bedrijfsrevisor;
 - (b) Het onderliggend onderzoeksobject (zijnde de informatie) is gepast;
 - (c) Er zijn gepaste criteria voorhanden waaraan het onderzoeksobject getoetst kan worden;
 - (d) Over het onderliggend onderzoeksobject zijn voldoende en gepaste gegevens aanwezig;
 - (e) Er is een schriftelijk verslag aangepast aan de opdracht waarbij een conclusie tot uitdrukking wordt gebracht met een redelijke mate van zekerheid of met een beperkte mate van zekerheid.

I.2 Inbrengwaarde die overeenstemt met de boekwaarde⁷

9. De toepassing van de boekhoudkundige continuïteit kan als volgt toegelicht worden:
 - Opdat er sprake is van boekhoudkundige continuïteit, moeten de bepalingen zoals voorzien door het Wetboek van vennootschappen gevolgd worden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de inbreng van een algemeenheid (artikel 678 W. Venn.) en inbreng van een bedrijfstak (art. 679 W. Venn.), waar art. 81 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen (hierna: KB W. Venn.) van toepassing is. Het gaat in dat geval om de uitvoering van een controleopdracht.
 - Indien deze bepalingen niet nageleefd worden, is er geen sprake van boekhoudkundige continuïteit.
 - In het geval van een inbreng van een bedrijfstak waarbij de bepalingen van de inbreng in natura van toepassing zijn (cf. art. 759, 2de lid, W. Venn.⁸), is er geen overdracht “van

⁷ Met boekwaarde wordt de boekhoudkundige continuïteit beoogd voor vennootschappen zoals voorzien door het Wetboek van vennootschappen en diens uitvoeringsbesluit, alsook de waarde die voortvloeit uit de rekeningen van een natuurlijk persoon die een dubbele boekhouding voert overeenkomstig een wettelijk referentiekader.

⁸ Art. 768, 2de lid W. Venn. is van toepassing op een eenmanszaak maar art. 81 KB W. Venn. geldt daarentegen voornamelijk voor vennootschappen, zie punt 15 hierna.

rechtsweg" van actiefbestanddelen (art. 763 W. Venn.), hoewel art. 81 van het KB W. Venn. de toepassing van de boekhoudkundige continuïteit voorziet.

- In het geval van fusies en splitsingen kan steeds geopteerd worden voor de toepassing van de tussenkomst van een bedrijfsrevisor die een verslag over de inbreng in natura opstelt met toepassing van boekhoudkundige continuïteit mits eenparige beslissing van alle vennoten en houders van andere effecten waaraan stemrecht is verbonden van alle vennootschappen die aan de fusie/splitsing deelnemen, met uitzondering evenwel van de gevallen voorzien in art. 772/9 (waarbij in het geval van een grensoverschrijdende fusie inbreng in natura niet van toepassing is) en art. 745 W. Venn. (IBR-advies 2014/01 waarin wordt gesteld dat het inbrengverslag niet optioneel maar vereist is).

10. Inzake het toepassen van het principe van de boekhoudkundige continuïteit wordt verwezen naar een aantal adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN)⁹. Zo behandelt het CBN-advies 2012/11 de overdracht van eigen-vermogensbestanddelen, verricht in het kader van een fusie, een splitsing of een partiële splitsing, in boekhoudkundige continuïteit en fiscale continuïteit, tegen de achtergrond van de wijziging van artikel 78 van het KB W. Venn. bij koninklijk besluit van 7 november 2011.

11. In advies 2009/08 stelt de CBN dat op fiscaal vlak wel wordt *“gespecificeerd hoe bij een belastingneutrale splitsing (...) de verschillende bestanddelen (fiscaal gestort kapitaal, belaste reserves en vrijgestelde reserves) van het fiscaal eigen vermogen van de gesplitste vennootschap moeten worden toegewezen aan de verkrijgende vennootschappen, nl. pro rata de fiscale nettowaarden van de aan de verkrijgende vennootschappen toegewezen vermogens (artikel 213 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 – hierna WIB 1992).*

Bijgevolg lijkt het aangewezen dat bij de toebedeling van de boekhoudkundige bestanddelen van het eigen vermogen van de gesplitste vennootschap aan de verkrijgende vennootschappen, rekening wordt gehouden met die fiscale toewijzing om zoveel als mogelijk discrepanties tussen de boekhoudkundige en fiscale toewijzing te vermijden. (...)

12. Overeenkomstig artikel 80 en 80bis van het KB W. Venn. moet een (partiële) splitsing door overneming, door oprichting of een gemengde splitsing zoals gedefinieerd in de artikelen 673, 674, 675 en 677 van het Wetboek van vennootschappen boekhoudkundig worden verwerkt zoals bepaald in artikel 78 of in artikel 79 van het KB W. Venn. Het boekhoudkundig continuïteitsbeginsel dat in de artikelen 78 en 79 van het KB W. Venn. expliciet wordt vermeld voor fusies is dus eveneens van toepassing bij de boekhoudkundige verwerking van splitsingen.

Artikel 80, tweede lid van het KB W. Venn. stelt dat artikel 78 van het KB W. Venn. van toepassing is in hoofde van elke verkrijgende vennootschap op de actief- en passiefbestanddelen welke van de gesplitste vennootschap worden verkregen. Dit betekent dat in hoofde van elke verkrijgende vennootschap de actief- en passiefbestanddelen welke van de gesplitste vennootschap worden verkregen, in de boekhouding moeten worden opgenomen tegen de waarde waarvoor zij in de boekhouding van de gesplitste vennootschap voorkwamen in de rekeningen op basis waarvan de splitsing plaatsvindt.

⁹ CBN-adviezen 2009/15, 2009/6, 166/2, 2009/11, 2009/7, 2009/16, 2009/8, 2011/10, 2011/11, 2012/11.

Artikel 80, tweede lid van het KB W. Venn. stelt dat het boekhoudkundig continuïteitsprincipe zoals vermeld in artikel 78 van het KB W. Venn. in hoofde van elke verkrijgende vennootschap tevens geldt voor het deel van het eigen vermogen van de gesplitste vennootschap dat aan de verkrijgende vennootschap wordt overgedragen. Aangezien het boekhoudrecht niet specificeert volgens welk criterium de verschillende bestanddelen van het eigen vermogen van de gesplitste vennootschap moeten worden toebedeeld aan de verkrijgende vennootschappen, zal het boekhoudkundig continuïteitsprincipe met betrekking tot deze bestanddelen in de regel enkel inhouden dat de som van elk bestanddeel van het eigen vermogen van de aan de verkrijgende vennootschappen toegewezen eigen vermogens gelijk is aan het overeenkomstig bestanddeel van het eigen vermogen van de gesplitste vennootschap¹⁰.

13. In het geval van een eenmanszaak die een dubbele boekhouding voert, indien er een overdracht van de eenmanszaak naar een vennootschap is waarbij een combinatie van (of zelfs alle) activa aan boekwaarde worden ingebracht en geen *goodwill* tot uiting wordt gebracht, betreft het een inbreng met boekwaarde die enkel als “boekhoudkundige continuïteit” kan worden beschouwd indien de natuurlijk persoon opteert voor de toepassing van de bepalingen van artikel 768 W. Venn. (inbreng van bedrijfstak met overdracht van rechtswege) en deze ook worden nageleefd¹¹ (cf. punt 9 *supra*).

I.2.1 Deontologische aspecten

14. Par. 1.2.1. van de IBR-norm van 2001 stelt dat het “aanbeveling” verdient een opdrachtbrief te laten ondertekenen met opname van de in die paragraaf opgenomen vermeldingen. De wet van 7 december 2016 verplicht evenwel het opstellen van een opdrachtbrief voor elke opdracht (art. 21). Derhalve moet deze paragraaf in deze zin gelezen worden.
15. De IBR-norm van 2001 stelt tevens dat de bedrijfsrevisor schriftelijke bevestigingen vraagt (par. 2.2.1. en 2.5.1.). De bedrijfsrevisor dient de vereiste schriftelijke bevestigingen van het management van de entiteit te verkrijgen, zowel van de inbrengende als van de inbrenggenietende entiteit. De te verkrijgen schriftelijke bevestigingen zullen afhangen van de entiteit (inbrenger of inbrenggenieter) en naargelang van de omstandigheden. In ieder geval, dient, naast deze vereiste schriftelijke bevestigingen, de inbrenger te bevestigen dat hij eigenaar is en de inbrenggenieter te bevestigen dat hij zijn verantwoordelijkheid erkent in verband met de ingebrachte bestanddelen.

¹⁰ CBN-Advies 2009/08; ICCI-advies 29 maart 2017, <http://www.icci.be/fr/adviezen/Pages/repartition-fonds-propres-entre-societe-scindee-beneficiaire-scission-partielle.aspx>.

¹¹ CBN-Advies 2009/15 “De boekhoudkundige verwerking van de inbreng van een bedrijfstak of van een algemeenheid van goederen”, dat bepaalt dat: “Van zodra vanaf 6 februari 2001 een inbreng van een bedrijfsafdeling of van een algemeenheid van goederen beantwoordt aan de begripsomschrijvingen gegeven in de artikelen 678 en 679 W. Venn., dient de verrichting boekhoudkundig volgens het continuïteitsprincipe te worden verwerkt.” (Bull. CBN 2009, nr. 53, p. 74).

I.3 Controlewerkzaamheden

16. De controlewerkzaamheden die de bedrijfsrevisor dient uit te voeren in het kader van een inbreng in natura dan wel een quasi-inbreng¹² zijn afhankelijk van de aard van het in te brengen bestanddeel. Bijgevolg worden in Deel II van deze praktische nota deze uit te voeren controlewerkzaamheden besproken voor elke concrete situaties.

¹² Hoewel er een juridisch onderscheid is tussen de inbreng in natura en de overdracht onder de vorm van een quasi-inbreng, dat weerspiegeld is in de aard van het revisoraal verslag, dienen de voornaamste controlewerkzaamheden als vergelijkbaar te worden beschouwd. (§1.1.1., 2de lid, van de IBR-norm van 2001)

DEEL II – CONCRETE SITUATIES

II.1 Inbreng van een rekening-courant¹³

II.1.1 Omvang van de opdracht

17. De inbreng van een rekening-courant bestaat uit de inbreng van een vordering van de inbrenger op de vennootschap (of eventueel een verbonden partij).

In het algemeen heeft deze vordering geen contractuele looptijd, wordt ze vergoed en geclassificeerd als schuld op minder dan één jaar van de inbrenggenietende vennootschap.

De vordering moet zeker¹⁴ zijn en mag niet voorwaardelijk¹⁵ zijn.

18. De bedrijfsrevisor ziet erop toe de oorsprong van deze vordering en de verantwoording ervan te begrijpen. Deze vordering kan voortvloeien uit:

- een bankoverschrijving(en) of een contante storting(en) door de inbrenger (die kan (kunnen) worden beschouwd als financiering);
- een dienstverlening(en) van de inbrenger;
- de verkoop (verkopen) van een materieel (materiële) of immaterieel (immateriële) goed(eren) door de inbrenger aan de vennootschap;
- (...)

19. Teneinde het bestaan en het bedrijfsmatige karakter van deze schuld van de verkrijgende vennootschap te controleren, zal de bedrijfsrevisor kennis moeten hebben genomen van de verantwoordingsstukken met betrekking tot deze oorsprong, alsook de complexe verrichtingen moeten onderzoeken en in zijn dossier documenteren. Aan de hand van de analyse van de verrichtingen die de vordering hebben gegenereerd kan worden nagegaan of de vordering zeker, onbelast en vrij van alle pandrechten is, en kan, indien van toepassing, de impact op de waardering ervan worden bepaald.

20. In dit verband zal de bedrijfsrevisor in het bijzonder aandacht hebben voor vorderingen die voortvloeien uit de verkoop, – vooral wanneer de partijen niet onafhankelijk van elkaar zijn –, uit immateriële vaste activa, zoals *goodwill*, een overdracht van een algemeenheid of bedrijfstak, uit materiële vaste activa onder ontbindende voorwaarden, of uit dienstverleningen.

21. Aangezien de sanctie kan bestaan uit de nietigverklaring van de transactie waaruit de vordering voortvloeit, zal hij in voorkomend geval ook nagaan of de in artikelen 523 en 524 van het Wetboek van vennootschappen bedoelde belangenconflictenprocedures werden toegepast.

22. In geval van een rentedragende vordering en wanneer de bijkomende vordering met betrekking tot nog niet ontvangen rente ook wordt ingebracht, dient de bedrijfsrevisor in voorkomend geval

¹³ Dit zal tevens van toepassing zijn in het geval van een inbreng van een lening.

¹⁴ Volgens P.F. COPPENS moeten de woorden “zekere en vaststaande schulden of verliezen” worden geïnterpreteerd in de zin van artikel 1494 van het Gerechtelijk Wetboek, zijnde schulden of verliezen “die vast en zeker bestaan en waarvan het bedrag op het einde van het jaar of boekjaar bekend is”.

¹⁵ Zie in dit verband Studies IBR, 2006, “Inbreng in natura en quasi-inbreng”, paragrafen 78 tot 81.

na te gaan of de fiscale heffingen (roerende voorheffing, eventuele buitenlandse bronheffing) wel degelijk werden afgetrokken.

23. Een creditsaldo rekening-courant is per definitie een schuld opgenomen in de rekeningen van de inbrenggenietende vennootschap en kan worden beschouwd als historische financiële informatie.
24. In dit verband kan het bestuursorgaan van de vennootschap eventueel gebruikmaken van de vrijstelling¹⁶ opgenomen in artikel 219, § 2, 3° (en vergelijkbare artikelen voor de andere vennootschapsvormen) van het Wetboek van vennootschappen en dit mits naleving van alle wettelijke voorwaarden. In dat opzicht wordt verduidelijkt dat de vrijstelling van het opstellen van een revisoraal controleverslag over de inbreng in natura van een vordering gewoonlijk enkel mogelijk is wanneer de rekeningen van de inbrenger (in de veronderstelling dat het een rechtspersoon betreft) worden gecontroleerd en de vordering werd opgenomen in de activa van de laatste gecontroleerde jaarrekening. Het feit dat de verkrijgende vennootschap een commissaris heeft benoemd, heeft geen invloed op de vrijstellingsmogelijkheid.

II.1.2 Aandachtspunten

II.1.2.1 *Waardering van de vordering*

25. Met betrekking tot de waardering wordt de bepaling van het artikel 448 van het Wetboek van vennootschappen, dat voorziet in een **gedeeltelijke storting**, in herinnering gebracht. Hierin wordt gesteld dat op ieder aandeel, dat geheel of ten dele overeenstemt met een inbreng in natura, minstens een vierde moet worden gestort (en het saldo binnen vijf jaar voor naamloze vennootschappen)¹⁷. Er dient echter aandacht te worden besteed aan het feit dat in hoofde van een BVBA, elk aandeel dat een inbreng in natura vertegenwoordigt onmiddellijk dient te worden volstort voor 100%¹⁸.
26. De beroepsbeoefenaar zal de nodige aandacht besteden aan de situatie van de verkrijgende vennootschap ten opzichte van de inbrenger, in het bijzonder in geval van schulden en vorderingen in de rekening-courant ten opzichte van de inbrenger. Immers, in de mate dat meerdere schulden en vorderingen tegenover eenzelfde persoon, tegelijk zeker, liquide en opeisbaar zijn, vindt er **schuldvergelijking** plaats, zelfs zonder medeweten van de betrokken partijen¹⁹. In een rekening-courant wordt het creditsaldo na compensatie ingebracht²⁰.
27. De vordering, die wordt ingebracht in een **vennootschap in moeilijkheden** die aldus continuïteitsproblemen vertoont, wordt gewaardeerd aan haar nominale waarde²¹ gezien het feit dat de schuld uit het passief van de vennootschap verdwijnt en dit de andere schuldeisers van deze vennootschap ten goede komt (het schuldbevrijdend effect). Verder bevordert de

¹⁶ Zie evenwel IBR-advies 2015/01.

¹⁷ In het geval van de inbreng van een vordering op de vennootschap, moet er echter worden van uitgegaan dat de afstand van de vordering op de vennootschap als dusdanig aan de vennootschap “beloofd” werd en in de tussenperiode dan ook niet kan worden terugbetaald.

¹⁸ Zie Studies IBR, 2006, “Inbreng in natura en quasi-inbreng”, paragrafen 73 tot 75 en artikel 223, 2° van het Wetboek van vennootschappen.

¹⁹ *Ibid.*, paragrafen 82 en 290 tot 293.

²⁰ Zie § 2.4.2. van de norm.

²¹ Advies 2012/01 van de Raad van het IBR.

toename van het eigen vermogen van de vennootschap ook haar financiële structuur. Bij lezing van de verslagen van het bestuursorgaan en van de bedrijfsrevisor wordt de inbrenger van zijn kant vermoed de precaire situatie van de verkrijgende vennootschap te kennen. Daarom dient de bedrijfsrevisor van het continuïteitsprobleem melding te maken in zijn verslag in het kader van zijn toelichting op de door het bestuursorgaan gekozen waarderingmethoden. Verder dient de bedrijfsrevisor de aandacht van het bestuursorgaan te vestigen op zijn aansprakelijkheid die voortvloeit uit de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen en de faillissementswet van 8 augustus 1997^{22,23}.

28. Hetzelfde geldt voor een vordering ingebracht in een vennootschap in moeilijkheden vóór de bekrachtiging van het gerechtelijke reorganisatieplan²⁴.
29. Bij de waardering van de inbreng in natura van een vordering op een **derde vennootschap in moeilijkheden** dient rekening te worden gehouden met de economische waarde in plaats van de nominale waarde. De bedrijfsrevisor zal de bedrijfscontinuïteit moeten nagaan en aandacht besteden aan de inzichten van het bestuursorgaan. Door de analyse van de jaarrekening, door onderzoek van de verslagen van het bestuursorgaan en de beslissingen van de algemene vergadering (eventueel in het kader van de alarmprocedure²⁵) zal de bedrijfsrevisor de moeilijkheidsgraad kunnen beoordelen. Deze elementen zullen het mogelijk maken om de solvabiliteit van de vennootschap in moeilijkheden te beoordelen, hetgeen de waarde van de vordering zal bepalen.
30. De commissaris dient bijzondere aandacht te besteden wanneer het een vennootschap betreft die een schuld in rekening-courant terugbetaalt aan een verbonden partij die dit bedrag hierop aansluitend opnieuw inbrengt door een kapitaalverhoging in geld. Wanneer de verkrijgende vennootschap niet over voldoende liquide middelen beschikt opdat deze terugbetaling kan worden beschouwd als zijnde verricht onder normale omstandigheden, zal er sprake kunnen zijn van een simulatie om een inbreng in natura van de vordering en de hieruit voortvloeiende wettelijke verplichtingen (verslag van de bedrijfsrevisor, bijzonder verslag van de raad van bestuur) te vermijden. De commissaris zal deze simulatie moeten vermelden in het tweede deel van zijn commissarisverslag (overtreding van de artikelen van het Wetboek van vennootschappen met betrekking tot de inbreng in natura).

II.1.2.2 Als tegenprestatie verstrekte vergoeding

31. Wanneer een vennootschap haar kapitaal verhoogt door middel van een inbreng in natura, moeten nieuwe aandelen worden uitgegeven om de identificatie van de inbreng en zijn

²² Zie Interinstitutenaanbeveling WCO, https://www.ibr-ire.be/nl/regelgeving/normen_en_aanbevelingen/aanbevelingen/Pages/Interinstitutenaanbeveling-WCO.aspx.

²³ De wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen en de faillissementswet van 8 augustus 1997 werden door de wet van 11 augustus 2017 gemoderniseerd en geïntegreerd tot één geheel in het nieuw Boek XX "Insolventie van ondernemingen" van het Wetboek economisch recht. Het begrip onderneming, van toepassing vanaf 1 mei 2018, omvat niet alleen vennootschappen maar ook rechtspersonen zoals de vzw's en de stichtingen evenals de vrije beroepen.

²⁴ ICCI-advies van 7/03/2013, "Inbreng in natura van een credit rekening-courant van een zaakvoerder".

²⁵ Artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen.

individualisering mogelijk te maken²⁶. Bij kapitaalverhoging door inbreng in natura, met de uitgifte van aandelen beneden de fractiewaarde, zal de bedrijfsrevisor dit dienen te vermelden in zijn verslag. Alhoewel de vergoeding in aandelen wellicht niet als “billijk” kan worden beschouwd, zou de bedrijfsrevisor zich eigenlijk hierover niet moeten uitspreken, aangezien er uitdrukkelijk geen “*fairness opinion*” wordt gegeven. De bedrijfsrevisor zal kennis nemen van het bijzonder verslag van het bestuursorgaan over deze uitgifte beneden de fractiewaarde en zal in zijn verslag vermelden dat de inbrengende aandeelhouders volledig en correct werden ingelicht²⁷. Het valt niet onder de verantwoordelijkheid van de bedrijfsrevisor om zich uit te spreken over de waarde van de inbrenggenietende vennootschap.

32. In het geval van een inbreng in natura van een vordering op een inbrenggenietende vennootschap die belangrijke verliezen heeft geleden of zelfs een negatief eigen vermogen heeft²⁸:

- De vordering wordt voor haar nominaal bedrag omgezet in kapitaal.
- De verantwoordelijkheid voor het bepalen van de vergoeding van de inbreng ligt bij het bestuursorgaan van de inbrenggenietende vennootschap. In principe moet rekening worden gehouden met de economische waarde van de inbreng in natura²⁹. Indien de aandelen van de inbrenggenietende vennootschap niets waard zijn, zou een oneindig aantal nieuwe aandelen moeten worden uitgegeven³⁰. Toch kan het bestuursorgaan rekening houden met andere beweegredenen en met de aard van de verrichting zoals herstructurering, toekomstverwachtingen, enz., hetgeen aan bod moet komen in het bijzonder verslag van het bestuursorgaan.
- De bedrijfsrevisor moet zijn oordeel geven over het feit dat de toegepaste methoden van waardering al dan niet leiden tot een overwaardering van de inbreng en aangeven of de waardebeoordelingen waartoe deze methoden leiden, ten minste overeenkomen met het aantal en de nominale waarde of de fractiewaarde van de tegen de inbreng in natura uit te geven aandelen. In deze hypothese zal de bedrijfsrevisor de economische waarde moeten beoordelen van de ingebrachte (mogelijks geheel of gedeeltelijk oninbare) vordering in vergelijking met de als vergoeding toegekende aandelen. Hij zal zich laten leiden door de IBR-norm van 2001 en in het bijzonder door de paragrafen 2.2. (identificatie en context van de verrichting), 2.4. en 2.4.3. (controle van de methoden van waardering), alsook 4.2. (voorbehoud in geval van verschil van mening) en 3.5.3. (*no fairness opinion*). Deze laatste vermelding “*no fairness opinion*” moet, in de context van een verkrijgende vennootschap met continuïteitsproblemen, uitdrukkelijk moet worden geformuleerd³¹.

II.1.2.3 Aan de inbrenger te vragen bevestigingen

33. Ongeacht de schriftelijke bevestigingen van het management met betrekking tot zijn verantwoordelijkheden inzake de inbreng in natura, zou de bedrijfsrevisor aan de inbrenger bevestiging kunnen vragen van:

- het saldo van de vordering;

²⁶ Zie Advies 2013/01, <https://www.ibr-ire.be/nl/regelgeving/rechtsleer/adviezen/Pages/Advies-2013-01.aspx>.

²⁷ Studies IBR, 2006, “Inbreng in natura en quasi-inbreng”, paragrafen 249 tot 252.

²⁸ *Ibid.*, paragrafen 260 tot 264.

²⁹ Artikel 41, § 1 KB W. Venn. en CBN-advies 126/18.

³⁰ Zie artikel 41, § 1 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 en CBN-advies 126/18.

³¹ ICCI-advies van 7/03/2013, “Inbreng in natura van een credit rekening-courant van een zaakvoerder”. Zie ook IBR-Advies 2012/01.

- het feit dat de vordering zeker en onvoorwaardelijk is;
- het feit dat de vordering onbelast, vrij van alle pandrechten en niet verpand is;
- de naleving van de antiwitwaswetgeving en de herkomst van de middelen;
- in voorkomend geval, het feit dat de inbrenger op de hoogte is van de continuïteitsproblemen van de verkrijgende vennootschap;
- in voorkomend geval, het feit dat de inbrenger op de hoogte is van het feit dat de vergoeding in aandelen niet “billijk” is in geval van uitgifte van aandelen beneden de fractiewaarde;
- enz.

II.1.3 Voorbeeldverslag

34. De beroepsbeoefenaar moet in zijn verslag over de inbreng in natura van vorderingen op vennootschappen in moeilijkheden die worden gewaardeerd aan hun nominale waarde, zowel in de sectie “waarderingmethoden” als in de sectie “conclusie”, de volgende zin³² opnemen:

“Het gebruik van de nominale waarde voor de inbreng kan als verantwoord beschouwd worden omwille van het schuldbevrijdende karakter van de inbreng en de afwezigheid van andere toepasselijke wetgeving”.

“L’utilisation de la valeur nominale pour la détermination de la valeur de l’apport est justifiée par le caractère libératoire de l’apport de la créance en capital et l’absence d’autre législation applicable”.

³² Zie IBR-advies 2012/01.

II.2 Inbreng van één of meerdere bestanddelen die geen bedrijfstuk vormen: inbreng van een zakelijk recht

II.2.1 Draagwijdte van de opdracht

35. Naast het volle eigendomsrecht omvatten de zakelijke rechten:

- vruchtgebruik;
- blote eigendom;
- recht van gebruik en bewoning;
- erfdienstbaarheid;
- erfpacht; en
- opstalrecht.

36. Deze zakelijke rechten komen in aanmerking voor inbreng van natura.

37. Inbreng van een zakelijk recht gebeurt aan de werkelijke waarde³³ van het zakelijk recht en steunt niet op historische financiële informatie.

II.2.2 Aandachtspunten

II.2.2.1 *Bevestigingsbrief*

38. Hoewel het verkrijgen van een bevestigingsbrief niet vereist is volgens de IBR-norm, is het aangewezen om een bevestigingsbrief te verkrijgen. Mogelijke bijkomende specifieke punten op te nemen:

- Afwezigheid van een zekerheid dat op het zakelijk recht rust;
- Geen procedure van onteigening;
- Geen beperking inzake overdracht;
- ...

II.2.2.2 *Waardering vruchtgebruik*

39. De inbreng van een vruchtgebruik dient te gebeuren aan haar economische waarde. Forfaitaire waarderingsregels stemmen niet noodzakelijk overeen met de economische waarde van het vruchtgebruik. De economische waarde kan onderbouwd worden met bv. de methode van de netto actuele huurwaarde³⁴. Het komt de bedrijfsrevisor toe om de geschiktheid van de gekozen waarderingsmethode te beoordelen. Vaak wordt hierbij gesteund op fiscale regels zoals opgenomen in het Wetboek van Registratierechten.

³³ “Economische waarde” is hier gelijkgesteld aan “werkelijke waarde” of “fair value” waarde en steunt niet op de historische financiële waarde.

³⁴ “De tussenkomst van de bedrijfsrevisor in het kader van een waardering van een onderneming”, IBR, 2013.

II.3 Inbreng van één of meerdere bestanddelen die geen bedrijfstak vormen: inbreng van onroerende goederen

II.3.1 Draagwijdte van de opdracht

40. Het voorwerp van de opdracht betreft onroerende goederen en roerende goederen die door bestemming onroerend zijn geworden en die niet kunnen worden beschouwd als een bedrijfstak of een algemeenheid.
41. Inbreng van een onroerend goed gebeurt aan de werkelijke waarde van het zakelijk recht en steunt niet op historische financiële informatie.

II.3.2 Aandachtspunten

II.3.2.1 Bevestigingsbrief

42. Hoewel het verkrijgen van een bevestigingsbrief niet vereist is volgens de IBR-norm van 2001, wordt aanbevolen om een bevestigingsbrief te verkrijgen. Hierin kan de bedrijfsrevisor overwegen om, naast de algemene bevestigingen, de volgende bijkomende specifieke bevestigingen op te nemen:
 - afwezigheid van zekerheden die op het onroerend goed rusten;
 - afwezigheid van beperkingen inzake het gebruik van het onroerend goed (huur, erfdienstbaarheden);
 - afwezigheid van beslag;
 - afwezigheid van procedure inzake onteigening;
 - ook dat het onroerend goed behoorlijk en voortdurend verzekerd is;
 - dat er geen voorkooprecht op rust;
 - enz.

II.3.2.2 Externe deskundigen

43. In geval van een inbreng van een onroerend goed wordt vaak beroep gedaan op een deskundig (beëdigd) schatter. In de praktijk wordt deze vaak aangesteld door de inbrenger. In dit geval dient bijzondere aandacht besteed te worden aan de objectiviteit van de schatter en zijn uitgevoerde werkzaamheden (bv. indien de notaris die de akte verlijdt ook de waardering zou begeleiden). Hierbij kan gesteund worden op de bepalingen van ISA 500, *Controle-informatie*, in het bijzonder paragraaf 8. In voorkomend geval kan de bedrijfsrevisor zich laten bijstaan door een door hem aangeduide deskundige. Hiervoor kan hij steunen op ISA 620, *Gebruikmaken van de werkzaamheden door een door de auditor ingeschakelde deskundige*. Tevens kan de bekomen waardering worden afgetoetst op basis van de rendementswaarde aan de hand van de huuropbrengsten. Onder meer de verzekerde waarde kan ter toetsing van de waardering worden aangewend.

II.3.2.3 Inbreng van een verhuurd onroerend goed

44. Ingeval het onroerend goed verhuurd wordt, dient het bestuursorgaan dit te vermelden in de beschrijving van de inbreng.

45. Op basis van de huurovereenkomst dient nagegaan te worden of de huurder geen voorkooprecht bezit. Desgevallend dient het bestuursorgaan bevestiging van de huurder te verkrijgen dat hij afstand doet van dit voorkooprecht.

II.3.2.4 Inbreng van een onroerend goed bezwaard met zekerheden

46. Ingeval een inbreng van een onroerend goed bezwaard is met zekerheden dienen deze zekerheden opgenomen te worden in de beschrijving van het bestuursorgaan van de inbreng.

47. Het bestuursorgaan dient een schriftelijke bevestiging te verkrijgen van de tegenpartij dat deze akkoord gaat met de inbreng.

48. De impact van deze zekerheden dient in rekening genomen te worden bij de waardering van de inbreng.

49. Bij elke inbreng van een onroerend goed dient een hypothecair uittreksel verkregen te worden van het hypotheekkantoor³⁵.

50. Een specifieke situatie ontstaat ingeval het onroerend goed bezwaard is met een zekerheid tot waarborging van een schuld die niet ingebracht wordt. In dit geval dient ook de solvabiliteit van de schuldenaar nagegaan te worden. Indien er onzekerheid is omtrent de solvabiliteit van de schuldenaar, dient een voorbehoud tot uitdrukking gebracht te worden (immers, een risico bestaat in dit geval dat de inbrenger reeds vanaf de oprichting zou kunnen ontzet worden van zijn goederen). Indien de schuldenaar een natuurlijke persoon betreft, is de onzekerheid per definitie aanwezig en dus een voorbehoud noodzakelijk.

II.3.2.5 Bodemattesten

51. Voor onroerende goederen gelegen in Vlaanderen en Brussel dient bij de verkoop een bodemattest verkregen te worden.

52. Het resultaat van het bodemattest dient opgenomen te worden in de beschrijving van de inbreng.

53. Indien geen blanco bodemattest wordt uitgereikt dient de impact op de waardering van het onroerend goed beoordeeld te worden.

II.3.2.6 Socio-economische vergunning

54. Desgevallend dient nagegaan te worden of de uitbating van het onroerend goed een socio-economische machtiging vereist.

II.3.2.7 Inbreng van een gezinswoning

55. Ingeval de gezinswoning ingebracht wordt, dienen beide echtgenoten in te stemmen met de inbreng, ongeacht wie van hen de juridische eigenaar is.

³⁵ Dit gebeurt doorgaans in overleg met de handelende notaris.

*II.3.2.8 Inbreng van onroerende goed met aspecten van mede-eigendom (art. 577-3 B.W.) –
gedwongen mede-eigendom van gebouwen*

- 56.** De bedrijfsrevisor dient er zich van te vergewissen of de in te brengen bestanddelen zich in een situatie van onverdeeldheid of mede-eigendom bevinden en er aldus een correcte identificatie is van alle inbrengers.

II.4 Inbreng van aandelen

57. Inbreng van aandelen kunnen kaderen hetzij binnen een transactie die wordt uitgevoerd onder het principe van boekhoudkundige continuïteit, in welk geval we verwijzen naar de behandeling van deze specifieke aspecten in deze nota, hetzij daarbuiten. In dit tweede geval zullen de aandelen dienen gewaardeerd te worden aan een economische waarde³⁶. Teneinde een oordeel te kunnen vormen over de al dan niet overwaardering van de in te brengen bestanddelen zal de commissaris/bedrijfsrevisor, met betrekking tot niet genoteerde aandelen, dienen te beoordelen of een controle vereist is van de vennootschap wiens aandelen (partieel) worden ingebracht, dan wel of hij voldoende onderbouwende elementen ter beschikking heeft ter beoordeling van de gehanteerde methode(n) en de waarde waartoe deze methode(n) leiden, zodat de inbreng in natura, in alle van materieel belang zijnde opzichten, niet overgewaardeerd is.

II.5 Inbreng van een eenmanszaak / vrij beroep

II.5.1 Draagwijdte van de opdracht

58. Het betreft de inbreng van een eenmanszaak of van de activiteit van een vrij beroep in een op te richten of bestaande vennootschap.

59. De opdracht bestaat voornamelijk uit de volgens de IBR-norm van 2001 aangegeven controlewerkzaamheden, met name:

- de identificatie van de voorgenomen verrichtingen;
- de beschrijving van de ingebrachte vermogensbestanddelen en de controle van hun werkelijk bestaan;
- het nazicht van de te weerhouden methoden van waardering voor ieder element van de inbreng;
- de toekenning van het aandeel in het kapitaal aan iedere inbrenger.

60. In uitvoering van de opdracht brengt de bedrijfsrevisor verslag uit aangaande zijn bevindingen en vaststellingen betreffende:

- de beschrijving van elke inbreng in natura;
- de toegepaste methoden van waardering;
- de aanduiding of de waarde waartoe deze methoden leiden, tenminste overeenkomt met het aantal en de nominale waarde, desgevallend het agio of, bij gebreke van een nominale waarde, de fractiewaarde van de tegen de inbreng uit te geven aandelen;
- de aanduiding van de werkelijke vergoeding die als tegenprestatie voor de inbreng wordt verstrekt;
- desgevallend een overwaardering van de in te brengen bestanddelen in alle van materieel belang zijnde opzichten.

61. We merken op dat volgens artikel 81 van het KB C. Soc. 2001 het continuïteitsprincipe van toepassing is op de inbreng van een algemeenheid van goederen of van een bedrijfstak zoals gedefinieerd in artikelen 678 en 679 van het Wetboek van vennootschappen. Wanneer we deze

³⁶ Cf. Studies IBR "Inbreng in natura en quasi-inbreng Praktische toepassingsgevallen", 2006.

artikelen lezen, zien we dat ze betrekking hebben op een rechtshandeling tussen twee vennootschappen. Het is derhalve pas wanneer een natuurlijk persoon gebruik maakt van de mogelijkheid voorzien in artikel 768 van het Wetboek van vennootschappen om de voorschriften van artikel 678 van het Wetboek van vennootschappen (inbreng van een bedrijfstak) na te leven, dat het boekhouding continuïteitsbeginsel van toepassing zou kunnen zijn (cf. *supra* punt 15).

62. De vermogensbestanddelen kunnen zowel worden verwerkt in historische financiële informatie als niet in historische financiële informatie³⁷.

II.5.2 Aandachtspunten

II.5.2.1 Aandachtspunten m.b.t. in te brengen goodwill

63. Bij inbreng van een eenmanszaak (vrij beroep) worden onderstaande gegevens opgevraagd bij de inbrenggenietende vennootschap teneinde de **beschrijving** en **waardering** van de in te brengen goodwill te kunnen beoordelen.

Naast het ontwerpverslag van de oprichters of het bestuursorgaan zoals vereist door de IBR-norm van 2001, zou de minimale op te vragen informatie ook moeten bestaan uit:

- ontwerpovereenkomst inzake overdracht;
- de vier laatste aangiften personenbelasting;
- de vier laatste aanslagbiljetten personenbelasting;
- de vier laatste exploitatierekeningen;
- het financieel plan bij oprichting;
- onderliggende contracten (bv. arts met ziekenhuis) en eventuele exploitatievergunningen.

64. Bij de inbreng of overdracht van een *goodwill* zal de oprichter of het bestuursorgaan van de vennootschap in zijn bijzonder verslag een waarde toekennen aan deze *goodwill*. Een veel gebruikte waarderingsmethode is de “empirische waarderingsmethode” (cf. IBR-norm van 2001, par. 2.4.4.) waarbij de waarde bepaald wordt op basis van de gerealiseerde omzet. De bedrijfsrevisor zal in zijn verslag nagaan of de te betalen prijs voor de goodwill gebaseerd is op economisch te verantwoorden waarderingsmethoden. De prijs voor de goodwill wordt gecontroleerd met:

- de waardering steunend op de rentabiliteitswaarde:
 - o Oneindige rendabiliteitsformule: de rentabiliteitswaarde wordt berekend door kapitalisatie van de opbrengsten tegen een bepaalde actualisatierente. De actualisatierente is de rentevoet waartegen men de (toekomstige) cashflows actualiseert. Deze calculatierente heeft als economische betekenis dat zij uitdrukt wat het minimum rendement is dat een investeerder op zijn investering wil verdienen.
 - o Algemene rendabiliteitsformule: deze formule gaat eveneens uit van de bepaling van de waarde op basis van de rentabiliteit, doch berekent deze waarde niet op oneindige basis doch binnen een bepaalde tijdslimiet.
- de waardering steunend op de methode van de overwinst: hier wordt de goodwill bepaald als de actuele waarde van een in de tijd beperkte (namelijk n jaar) overwinst.

³⁷ Zie IBR, *Inbreng in natura en quasi-inbreng*, 2006, p. 79.

65. Van belang voor de bedrijfsrevisor is ook na te gaan of de in te brengen goodwill integraal toebehoort aan de inbrengende partij.
66. In het geval een arts, die werkzaam is binnen een ziekenhuis, zijn cliënteel wenst in te brengen in een vennootschap, dient de bedrijfsrevisor na te gaan in hoeverre het door de arts opgebouwde cliënteel aan hem toebehoort. Daartoe kan de bedrijfsrevisor nagaan of er al dan niet bepaald wordt in de overeenkomst tussen de arts en het ziekenhuis dat de arts een eigen cliënteel kan opbouwen.
67. De overdracht van *goodwill* door een apotheker en een notaris worden respectievelijk geregeld door het K.B. van 13 april 1977 en het K.B. van 10 augustus 2001. Een aangesteld schatter of deskundige zal zich in een waarderingsverslag uitspreken over de waarde van de apotheek of het notariskantoor. Indien voor de opmaak van dergelijk waarderingsverslag beroep wordt gedaan op een bedrijfsrevisor, kan de inbrenger, overeenkomstig het advies 2015/01 van de Raad van het IBR, in een latere fase afwijken van de verplichting tot het verkrijgen van een controleverslag over de inbreng in natura. Dit op voorwaarde dat de vermogensbestanddelen die worden ingebracht maximaal zes maanden voorafgaand aan de inbreng door een bedrijfsrevisor zijn gewaardeerd.

II.5.2.2 Aandachtspunten m.b.t. aanstelling van de bedrijfsrevisor na datum van de inventarisatie van de inbrengbestanddelen

68. Bij inbreng van een eenmanszaak (vrij beroep) worden minimaal onderstaande gegevens opgevraagd bij de cliënt teneinde de **beschrijving** en **waardering** van de in te brengen voorraad te kunnen beoordelen:
- voorraadlijst op inbrengdatum (artikelnr., aantal in stock, prijs per stuk, totale waarde);
 - geselecteerde aankoopfacturen op steekproef;
 - waarderingsmethode(n).
69. Indien de bedrijfsrevisor aangesteld werd voor de datum waarop de inbrengwaarde van de voorraad wordt bepaald, zou een controletelling moeten worden uitgevoerd. De bedrijfsrevisor zal hierbij vooral de aard, de lokalisatie, en de toegepaste waarderingsregels nagaan. Vervolgens zullen, in voorkomend geval steekproefsgewijs, prijstesten uitgevoerd worden om na te gaan of de vooropgestelde waarde voor de voorraad verantwoord is.
70. Veelal zal de bedrijfsrevisor pas aangesteld worden na datum waarop de hoeveelheden van de voorraad werden nagegaan. De bedrijfsrevisor dient te beoordelen of hij het bestaan van de voorraden en de eigendomstitel kan nagaan en of hij geen alternatieve procedures met een redelijke mate van zekerheid kan verkrijgen aangaande deze voorraad. Bij gebrek hieraan zal hij een voorbehoud tot uitdrukking brengen.
71. In het kader van activabestanddelen ingebracht tegen de waarde van een financieel overzicht vastgesteld op een referentiedatum, zal de bedrijfsrevisor alert zijn op transacties na balansdatum die deze waarde aanzienlijk kunnen beïnvloeden zonder te zijn ingebracht, zoals de betaling van een vordering of de verkoop van voorraadbestanddelen. Verder zou hij het relevant kunnen achten om in een overige aangelegenheid los van de conclusie van zijn verslag de aandacht te vestigen op

gebeurtenissen die zich kunnen voordoen tussen de datum van zijn verslag en de datum van het verlijden van de inbrengakte.

II.5.2.3 Verslag van een deskundige

72. ISA 500, *Controle-informatie* (par. 8) of, indien de bedrijfsrevisor een deskundige aanstelt, ISA 620, *Gebruikmaken van de werkzaamheden van een door de auditor aangesteld deskundige* kunnen als leidraad worden gebruikt.

II.5.2.4 Fiscale en sociale attesten bij overdracht handelsfonds

73. Bij de overdracht / inbreng van een handelsfonds naar / in een vennootschap, dient de bedrijfsrevisor tijdens zijn controleopdracht m.b.t. de inbreng na te gaan of er voldoende waarborgen kunnen worden verkregen door de overdrager m.b.t. het risico dat de Administratie bewarende en uitvoerende maatregelen neemt ten opzichte van het voorwerp van de inbreng. Daartoe dient de bedrijfsrevisor de nodige certificaten inzake fiscale en sociale schulden te verkrijgen. Overeenkomstig IBR-omzendbrief 2012/07 gaat het meer bepaald om:

- het fiscaal certificaat bedoeld in art. 442*bis* van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (WIB/92)³⁸;
- het fiscaal certificaat bedoeld in artikel 93*undecies* B van het BTW-Wetboek;
- het sociaal certificaat bedoeld in artikel 16*ter* van het koninklijk besluit nr. 38 van 29 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen;
- het sociaal certificaat bedoeld in artikel 41*quinquies* van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders;
- het fiscaal certificaat afgeleverd door de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL).

Indien in voorkomend geval deze certificaten niet binnen de wettelijke termijnen werden verkregen, indien de Administratie de certificaten weigert of indien de overdrager vrijwillig afstand doet van de procedures tot het verkrijgen van de certificaten, dient de bedrijfsrevisor hiermee rekening te houden bij het opstellen van zijn controleverslag.

Indien het ontbreken van een certificaat is opgenomen in het bijzonder verslag van de raad van bestuur kan dit worden opgelost via een “overige aangelegenheid” in de conclusie van het verslag van de bedrijfsrevisor.³⁹

II.5.2.5 Retroactieve inbreng van een eenmanszaak

74. Het is mogelijk om een eenmanszaak retroactief in te brengen in een vennootschap. Het Wetboek van vennootschappen laat een retroactiviteit toe van 2 jaar in het geval van verbintenissen van een vennootschap in oprichting⁴⁰. Hierbij speelt artikel 60 van het Wetboek van vennootschappen, dat

³⁸ Niet onderworpen aan de bepalingen van dit artikel zijn de overdrachten die worden uitgevoerd door een curator, een gerechtsmandataris gelast met het organiseren en realiseren van een overdracht onder gerechtelijk gezag overeenkomstig artikel 60 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen of in geval van fusie, splitsing, inbreng van de algemeenheid van goederen of van een bedrijfstak verricht overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen.

³⁹ Zie IBR-Omzendbrief 2012/07.

⁴⁰ Cf. <http://www.icci.be/fr/adviezen/Pages/apport-nature-dans-scril.aspx>.

handelt over verbintenissen in naam van een vennootschap in oprichting, een belangrijke rol. Het artikel stelt dat:

“Tenzij anders is overeengekomen, zijn zij die in naam van een vennootschap in oprichting en vooraleer deze rechtspersoonlijkheid heeft verkregen, in enigerlei hoedanigheid een verbintenis hebben aangegaan, persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk, behalve wanneer de vennootschap binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis het in artikel 68 bedoelde uittreksel heeft neergelegd en zij bovendien die verbintenis binnen twee maanden na voormelde neerlegging heeft overgenomen. In dit laatste geval wordt de verbintenis geacht van het begin af door de vennootschap te zijn aangegaan”

- 75.** Met betrekking tot de tegenstelbaarheid van de retroactiviteit van de inbreng van de eenmanszaak, waardoor de inkomsten gerealiseerd in de eenmanszaak zouden worden belast in de vennootschap, kan het van belang zijn dat vanaf de datum van retroactiviteit de hoofding van de vennootschap (in oprichting) reeds op de facturen van de eenmanszaak wordt vermeld.
- 76.** Hetzelfde wordt opgemerkt door het ICCI in het advies van 27 oktober 2014: *“Het ICCI vestigt de aandacht op het feit dat artikel 60 van het Wetboek van vennootschappen het enkel mogelijk maakt om de verbintenissen die werden aangegaan vóór de oprichting van de vennootschap over te nemen, indien zij in naam van de vennootschap werden genomen; hieruit blijkt dat de in de vennootschap ingebrachte activiteit reeds diende te worden uitgeoefend in naam van de vennootschap in oprichting sinds de datum dat de oprichting van kracht is geworden.”*

II.6 Inbreng in het kader van een fusie of splitsing

II.6.1 Fusies en splitsingen: algemene principes

77. De norm inzake de controle van de fusie- en splitsingsverrichtingen van vennootschappen (hierna: “de norm fusies en splitsingen”) werd door de Raad van het IBR aangenomen op 13 december 2013 en door de Raad van het IAB op 10 december 2013.

78. Art. 695, § 1 W. Venn. bepaalt dat: *“In elke vennootschap wordt een schriftelijk verslag over het **fusievoorstel** opgesteld hetzij door de commissaris, hetzij, wanneer er geen commissaris is, door een bedrijfsrevisor of door een externe accountant, die de bestuurders of de zaakvoerders hebben aangewezen.*

De commissaris, de aangewezen bedrijfsrevisor of accountant moet inzonderheid verklaren of de ruilverhouding naar zijn mening al dan niet redelijk is. In deze verklaring moet ten minste worden aangegeven:

*1° volgens welke methoden de voorgestelde ruilverhouding is vastgesteld;
2° of deze methoden in het gegeven geval passen en tot welke waardering elke gebruikte methode leidt; tevens moet een oordeel worden gegeven over het betrekkelijke gewicht dat bij de vaststelling van de in aanmerking genomen waarde aan deze methoden is gehecht.*

In het verslag worden bovendien de bijzondere moeilijkheden vermeld die er eventueel bij de waardering zijn geweest.

De commissaris, de aangewezen bedrijfsrevisor of accountant kan ter plaatse inzage nemen van alle documenten die dienstig zijn voor de vervulling van zijn taak. Zij zijn gerechtigd van de vennootschappen die bij de fusie betrokken zijn, te verlangen dat hun alle ophelderingen en inlichtingen worden verstrekt. Zij zijn tevens gerechtigd alle controles te verrichten die zij nodig achten.”

79. De norm fusies en splitsingen omschrijft de opdracht van de beroepsbeoefenaar, belast met het opstellen van het verslag, vermeld in de artikelen 695, 708, 731, 746 en 772/9 W. Venn., als volgt: *“na te gaan of de in **het fusie- of splitsingsvoorstel** opgenomen inlichtingen en desgevallend in de verslagen van de bestuursorganen, de algemene vergadering toelaten om de beslissing met volkomen kennis van zaken te nemen, en inzonderheid te verklaren in welke mate de ruilverhouding van de aandelen redelijk is vanuit het standpunt van de aandeelhouders of de vennoten van de vennootschap aan wie hij verslag uitbrengt”*. (§ 1.2. van de norm fusies en splitsingen)

II.6.2 Draagwijdte van de opdracht

80. In geval alle vennoten en houders van andere effecten waaraan stemrecht is verbonden van alle vennootschappen die aan de fusie/splitsing deelnemen, beslissen om gebruik te maken van de vrijstelling van het commissarisverslag over het fusie- of splitsingsvoorstel, dient de commissaris (of een bedrijfsrevisor) een inbrengverslag op te stellen (art. 695 en 731 W. Venn.).

81. In dit geval dienen we ons te refereren naar de IBR-norm van 2001 inzake inbreng in natura.

Evenwel, de huidige norm stelt in § 1.1.2.: “Onderhavige normen zijn niet toepasselijk op de fusie- en splitsingsverrichtingen, noch op de inbreng van een algemeenheid of van een bedrijfstak, zoals bedoeld in boek XI van het Wetboek van vennootschappen, behoudens op de controle van inbrengen in natura in geval van splitsing. Deze verrichtingen worden behandeld in afzonderlijke normen.”

Aangezien de norm fusies en splitsingen van een latere datum is dan de IBR-norm van 2001 inzake de inbreng in natura, is §1.1.2. van de IBR-norm van 2001, volgens het algemeen interpretatieprincipe, *de facto* zonder voorwerp geworden.

82. Teneinde te kunnen concluderen dat er geen overwaardering is naar aanleiding van een inbreng in natura die voortvloeit uit een fusie of (partiële) splitsing en dus nagenoeg per definitie een algemeenheid of bedrijfstak betreft, hebben we een type “controle”-opdracht.

II.6.3 Aandachtspunten

II.6.3.1 Tegenstrijdigheid tussen de conclusie volgens de IBR-norm van 2001 (bedrijfseconomische waardering) en het boekhoudkundig continuïteitsbeginsel

83. Gezien deze verrichtingen tot reorganisatie gebeuren onder het stelsel van de boekhoudkundige continuïteit (art. 78-81 van het KB W. Venn.), gebeurt de inbreng aan de boekhoudkundige waarde van de inbrengende vennootschappen.
84. Dit staat haaks op de conclusie bij de inbreng in natura waar dient geconcludeerd te worden dat de door partijen weerhouden methoden van waardering **bedrijfseconomisch verantwoord** zijn.
85. In deze context zou een conclusie als volgt kunnen luiden:

Bij het beëindigen van onze controlewerkzaamheden in het kader van artikel 602 van het Wetboek van Vennootschappen, zijn wij van oordeel dat:

- i. *de verrichting werd nagezien overeenkomstig de IBR-normen uitgevaardigd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren inzake inbreng in natura en dat het bestuursorgaan van de vennootschap verantwoordelijk is voor de waardering van de ingebrachte bestanddelen en voor de bepaling van het aantal door de Vennootschap uit te geven aandelen ter vergoeding van de inbreng in natura;*
- ii. *de beschrijving van de inbreng in natura beantwoordt aan de IBR-normale vereisten van nauwkeurigheid en duidelijkheid;*
- iii. *de voor de inbreng in natura door de partijen weerhouden methode van waardering, conform art. [78 tot 80bis] KB W. Venn.⁴¹, de boekhoudkundige waarde van de activa en passivabestanddelen bij de overlatende vennootschap, zijn verantwoording vindt in de wet. Bijgevolg leidt de door de partijen weerhouden methode van waardering tot een inbrengwaarde die ten minste overeenkomt met het aantal en de fractiewaarde (verhoogd met het agio) van de aandelen die als tegenprestatie zullen worden toegekend, vermeerderd met de andere elementen van het eigen vermogen naar aanleiding van deze verrichting, zodat de inbreng in natura, in alle van materieel belang zijnde opzichten, niet*

⁴¹ Art. 80bis van het KB van 30 januari 2001 geldt voor de partiële splitsing.

overgewaardeerd is. We spreken ons niet uit over de waarde van de aandelen die als tegenprestatie zullen worden toegekend.

II.6.3.2 Datum van het verslag over de inbreng in natura

86. Een specifiek probleem ontstaat indien de inbreng in natura ingaat op een latere datum dan deze van het verslag over de inbreng in natura. Dit komt neer op een inbreng onder opschortende voorwaarde, hetgeen niet mogelijk is. Dit kan worden verholpen door een eerste verslag uit te brengen op het ogenblik dat de inbreng wordt voorgesteld door het bestuursorgaan en een tweede verslag op het moment dat de inbreng effectief wordt gerealiseerd (of nog wanneer de waarden definitief zijn).